

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի աճեցման և դրանցից բարձր բերք ստանալու համար վճռորոշ նշանակություն ունի ոչ միայն ագրոտեխնիկական միջոցառումների կատարումը, այլև նրանց պաշտպանությունը բույսերի վնասատուներից ու հիվանդություններից:

Մշակաբույսերը վնասվում են բազմաթիվ վնասատուների ու հիվանդությունների հարուցիչների կողմից, որոնցից են՝ միջատները, տզերը, բազմատանիները, կողինջները, սնկային, բակտերիալ, վիրուսային և նեմատոդային բնույթի հիվանդություններ առաջացնող հարուցիչները և այլն: Դրանց շատ տեսակներ բարենպաստ պայմաններում բազմանում են զանգվածաբար և զգալի վնաս են պատճառում մշակաբույսերին՝ թուլացնում են աճեցողությունը՝ հասցնելով նրանց չորացման, վնասում ծաղիկները, սերմերը, պտուղները, պակասեցնում բերքատվությունը, իջեցնում բերքի որակը: Վնասատուների և հիվանդությունների դեմ պայքարի մեթոդներից դեռևս առաջնահերթ տեղ է գրավում քիմիական մեթոդը, որը ունի բարձր արդյունավետություն: Թունաքիմիկատների ճիշտ տեսականու ընտրությունը, չափաքանակների և ժամկետների ճիշտ պահպանությունը խիստ կարևոր նշանակություն ունի պայքարի միջոցառումների արդյունավետության բարձրացման և շրջակա միջավայրի ախտոտումից զերծ պահելու գործում:

Գրքույկի 1-ին բաժնում հակիրճ տրվում է վնասատուների և հիվանդությունների դեմ արդյունավետ պայքարի միջոցառումների համակարգը ըստ մշակաբույսերի և նրանց զարգացման փուլերի: 2-րդ բաժնում տրված է պեստիցիդների (բույսերի պաշտպանության համար քիմիական նյութեր) տեսակները, նրանց բնութագրերը, աշխատանքային հեղուկի պատրաստման խտությունները և սպասման ժամկետները:

3-րդ բաժնում տրված է պայքարի քիմիական միջոցների պահպանման, տեղափոխման և անվտանգ կիրառման միջոցառումները:

Գրքույկում նշված բոլոր պեստիցիդները (ագրոքիմիկատները) գրանցված են “ՀՀ Բ/Պ քիմիական և կենսաբանական միջոցների միջգերատեսչական հանձնաժողովի” կողմից և թույլատրվում են օգտագործել Հայաստանի Հանրապետությունում:

Սույն գրքույկի նպատակն է օգնել գյուղատնտեսական կրթություն չունեցող հողագործներին և սկսնակ ֆերմերներին ճիշտ և որակով կազմակերպել պայքարի աշխատանքները: Գրքույկը գրված է պարզ և մատչելի ընթերցողների լայն շրջանների համար:

ԽԱՂՈՂԻ ԱՅԳԻ

Նախագգուշական և Ագրոտեխնիկական Միջոցառումներ

Խաղողի այգին պետք է հիմնել մաքրասորտ, առողջ և ֆիլոքսերադիմացկուն պատվաստակալների վրա պատվաստված արմատակալներով: Տնկանյութի տնկման ժամանակ բակտերիալ քաղցկեղով վարակված տնկիները հայտնաբերելիս խոտանել և տեղում այրել, իսկ առողջ տնկիները տնկելուց առաջ ախտահանել **Ֆունգուրան – ՕՒ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (10լ. ջրին 20գր) լուծույթով 10-15 րոպե տևողությամբ ընկղմելով լուծույթի մեջ: Ցածր բերքատու, թույլ աճ ունեցող, նոսր և բակտերիալ քաղցկեղով վարակված այգիները արմատախիլ անել ու ազատված տարածությունները 3-4 տարի զբաղեցնել հացազգի կուլտուրաներով:

Աշնանը և գարնանը կիրառել համակցված հանքային պարարտացում (ազոտական, ֆոսֆորական և կալիումական): Միակողմանի ազոտական պարարտացումը նպաստում է մի շարք հիվանդությունների և վնասատուների տարածմանը:

Պայքարի աշխատանքները որակով կատարելու և հիվանդությունների ու վնասատուների քանակը նվազեցնելու համար հարկավոր է ժամանակին և որակով կատարել չոր կապը և կանաչ կապը: Առաջին կանաչ կապը կատարել, երբ շիվերը անցնում են 2-րդ լարից, երկրորդը՝ ծաղկումից հետո, երրորդը՝ հունիսի 3-րդ տասնօրյակին: Նույն նպատակով հարկավոր է նաև որակով և ժամանակին կատարել կանաչ հատումները: Առաջին կանաչ հատումը կատարել, երբ շիվերի վրա երևում են ծաղկաբույլերը, երկրորդը՝ ծաղկումը ավարտելուց մեկ շաբաթ հետո: Հարկավոր է այգիները զերծ պահել մոլախոտերից:

Միլդիու (չոռ), օիդիում (սև), փտում և բակտերիալ քաղցկեղ հիվանդություններից խուսափելու համար շատ կարևոր է նաև ճիշտ կատարել ջրումը և պահպանել ջրման նորմաները: Պետք է խուսափել ջուրը լճացած վիճակում երկար ժամանակ թողնելուց:

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Խաղողի առաջին սրսկման աշխատանքները սնկային հիվանդությունների դեմ (միլդիու, օիդիում և այլն) կատարել, երբ վազի շիվերի վրա առաջացել են 3-4 տերևներ: 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ և պահանջվող հաջորդ սրսկումները կատարել 20-25 օր ընդմիջումներով 1 հեկտարին ծախսելով 1000-1200լ աշխատանքային հեղուկ: Հաճախակի անձրևների դեպքում սրսկման միջև եղած ընդմիջումները կրճատել հասցնելով 10-15 օրվա:

Միլդիուի (չոռ) դեմ սրսկումները կատարել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** կամ **Մալոն 80 Թ.Փ.**, կամ **Պրաքսիս 70 Թ.Փ.** պատրաստուկների 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթներից որևէ մեկով: Ուժեղ վարակված այգիները սրսկել **Մալոն Մ 4/ 64 Թ.Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) կամ որ ավելի հեռանկարային է **Սֆինքս էքստրա 113 Ջ. Դ. Հ.** պատրաստուկի 0,15-0,17%-ոց (100լ. ջրին 150-170գր) լուծույթներից որևէ մեկով:

Օիդիումի (սև) դեմ նախքան ծաղկելը սրսկել կոլոիդ ծծումբի կամ **Սուլֆուր Ջ. Լ. Հ.** պատրաստուկի 0,4-0,5% (100լ. ջրին 400-500գր) լուծույթով 2 անգամ, իսկ ծաղկումից հետո 2-3 անգամ բուժել **Օրիսուլ Ջ.Դ.Հ.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200գր) լուծույթով: Օիդիումով ուժեղ վարակված այգիները շատ արդյունավետ է բուժել **Ռուբիգան 12 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,04-0,05%-ոց (100լ. ջրին 40-50մլ) լուծույթով:

Խաղողի վազի մոխրագույն փտում սնկային հիվանդության դեմ բուժել **Բոտրան 75 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1-0,15%-ոց (100լ. ջրին 100-150գր) լուծույթով:

Սնկային հիվանդությունների դեմ բուժումները պետք է կատարել նախագուշական՝ մինչև բույսերի վարակվելը, վեգետացիայի ընթացքում սրսկելով 6-ից 12 անգամ՝ կախված անձրևների հաճախականությունից (թարմաները սրսկել 5-8 անգամ): Հիվանդությունների վարակի բռնկումների ժամանակ բուժանյութի լուծույթի կոնցենտրացիան մեծացնել հասցնելով թույլատրելի ամենաբարձր մակարդակին: Ավելի արդյունավետ է բուժանյութերը հերթագայել մեկը մյուսով:

Խաղողի ողկուզակերի (որդի) դեմ պայքարի աշխատանքները կատարել այգիներում տեղադրված սեռական թակարդները ընկած թիթեռների թռիչքի ինտենսիվության հիման վրա: Բազմամյա տարիների դիտումների համաձայն, Արարատյան հարթավայրում ողկուզակերի առաջին սերնդի դեմ պայքարն անհրաժեշտ է սկսել մայիսի 20-25-ը, երկրորդ սերնդի դեմ՝ հուլիսի 10-15-ը, երրորդ սերնդի դեմ՝ օգոստոսի 10-15-ը, իսկ նախալեռնային գոտում վերը նշված ժամկետներից 5-6 օր ուշ:

Խաղողի ողկուզակերի դեմ տարվող պայքարը միաժամանակ նպաստում է թրիպսի, ցիկադի, ալրավոր որդանի քանակի նվազեցմանը:

Խաղողի ողկուզակերի դեմ պայքարը կատարել հետևյալ պատրաստուկներից որևիցե մեկով՝ **Ազրոֆոս 48 Խ. Է.** կամ **Սալոս 35 Խ.Է.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ) լուծույթով, կամ **Իմիդան 50 Թ.Փ.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 200գր), կամ **Ազրոֆոս Սուպեր 505 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150մլ) լուծույթով: Ավելի հեռանկարային է **Պիրինեքս Սուպեր 402 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,06-0,08%-ոց (100լ. ջրին 60-80մլ) լուծույթով բուժում կատարելը, որը միաժամանակ պայքարում է ողկուզակերի, ալրավոր որդանի, ցիկադայի, թրիպսի և ոստայնատիզի դեմ: Խաղողի ուշահաս տեսակները, ողկուզակերի 4-րդ սերնդի դեմ կատարել ևս մեկ սրկում **Լեպիդոցիդի Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2-0,3%-ոց (100լ. ջրին 200-300գր) կամ **Բիտոքսիբացիլինի** պատրաստուկի 0,6-0,8%-ոց (100լ. ջրին 600-800գր) լուծույթներով:

Ցանկալի է սրկումների ժամանակ պատրաստուկները հերթագայել մեկը մյուսով, որպեսզի բացառվի միջատների հարմարողականության ձեռքբերումը: Խորհուրդ է տրվում ողկուզակերի դեմ սրկման ժամկետների սխալը բացառելու նպատակով տվյալ սերնդի դեմ կատարել երկու սրկում 6-8 օր ընդմիջումներով:

Այգու ոստայնատիզի դեմ առաջին սրկումը կատարել, երբ վազի շիվերի վրա առաջացել են 3-4 տերևներ, ապա 10-15օր ընդմիջումներով, սրկելով ևս 2 անգամ: Սրկել **Ազրոր 40 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200մլ) լուծույթով, իսկ ուժեղ վարակված այգիներում **Պիրինեքս Սուպեր 402 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,08%-ոց (100լ. ջրին 80մլ) լուծույթով: Ավելի արդյունավետ է **Ղեմիտան 20 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,05%-0,07%-ոց (100լ. ջրին 50-70մլ) լուծույթով բուժումը:

Սրկման ծախսերը փոքրացնելու նպատակով աշխատանքները կազմակերպել այնպես, որպեսզի համընկնի միջատների և սնկային հիվանդությունների պայքարի ժամկետները և կատարել միջատասպան և սնկասպան պատրաստուկների համատեղում մեկ սրկման ժամանակ (համակցված բուժում):

Խաղողի բուժումների ժամանակ խորհուրդ է տրվում բանվորական հեղուկին (պատրաստի լուծույթին) խառնել բիոլոգիական ակտիվ նյութ և աճման խթանիչ **Լիզոնզումատ կալիումական AM** տեսակը: Այդ նյութի 0,05%-ոց (100լ. ջրին 50գր) լուծույթով սրկում կատարելիս (վեգետացիայի ընթացքում 3-4 անգամ) մեծանում է բույսի դիմադրողականությունը անբարենպաստ պայմանների նկատմամբ, արագանում է աճի և հասունացման գործընթացը, մեծանում է ազրոքիմիկատի կաչողականությունը, և վերջապես նպաստում է բերքատվության և խաղողի որակական հատկանիշների բարձրացմանը:

ՊՏՂԱՏՈՒ ԱՅԳԻ

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ և ԱԳՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Աշնանը, բերքահավաքից հետո, ծառերի բները ու կմախքային թևերի հիմքային մասերը մաքրել չոր, կիսապոկ կեղևներից, ծառերի բները ու կմախքային ճյուղերի հիմքային մասերը սպիտակեցնել 20%-ոց կրակաթով (10լ. ջրին 2կգ չհանգած կիր) և թարմ գոմաղբի խառնուրդով (կեղևակերների, ոսկերգեզների, խնձորենու ապակեթիթեռի, կալիֆորնյան վահանակրի դեմ):

Վաղ գարնանը որակով կատարել էտի աշխատանքները, ծառերի սաղարթի բարձրությունը ձևավորել 4-5մ-ից ոչ բարձր: Միևնույն ժամանակ կտրել և այրել հիվանդ, չորացած, վնասատուների ձմեռային բներ և ձվակույտեր կրող ճյուղերը, փտած պտուղները, ինչպես նաև բնից ու արմատավզից դուրս եկող հոռաշիվերը: Գարնանը կրկնել բների սպիտակեցման աշխատանքները, ինչպես նկարագրված է վերևում: Կարելի է գոմաղբը փոխարինել **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (10լ. ջրին 20գր) լուծույթով: Այգու միջշարքային և միջբուսային տարածությունները զերծ պահել մոլախոտերից և այլ բուսականությունից: Ամռանը հաճախակի հավաքել ծառերի տակ թափված, վնասված ու հիվանդ պտուղները և ոչնչացնել (թաղել 50սմ խորությամբ):

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Ծիրանենի

Գարնանը, մինչև բողբոջների ուռչելը, սալորենու, թուրանական և ակացիայի կեղծ վահանակիրների, ինչպես նաև ծակոտկեն բծավորության, մոնիլիոզների և սև բորբոսապատում հիվանդությունների դեմ կատարել համակցված բուժում սրսկելով **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200գր) լուծույթով, այն համատեղելով **Ֆունգուրան-ՕԻ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,4%-ոց (100լ. ջրին 400գր) լուծույթի հետ:

Բողբոջների ուռչելու շրջանում ռեկուրվարիա վնասատուի և ծակոտկեն բծավորության դեմ կատարել համակցված բուժում՝ սրսկելով **Ագրոֆոս 48 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ) լուծույթով, այն համատեղելով **Ֆունգուրան-ՕԻ 50 Թ. Փ.** 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթի հետ: Պսակաթերթերի թափվելուց հետո պտղացեցի, եղեգի վիճի, շերտավոր պտղացեցի, ծակոտկեն բծավորության դեմ սրսկել **Ագրոֆոս Սուպեր 505 Խ. Է.** 0,1-0,15%-ոց (100լ. ջրին 100-150գր) լուծույթով: Այդ սրսկումը կրկնել ևս 1 անգամ 10-15օր հետո: Վերջին

բուժումը կատարել նախորդից 10-15 օր հետո **Սալոս 35 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200մլ) լուծույթով համատեղել **Սալլոն-Մ 4/46 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,25%-ոց (100լ. ջրին 150գր) լուծույթով:

Սալորենու կամ թուրանական վահանակրերի առկայության դեպքում երկրորդ սրսկումը այդ վնասատուների դեմ կատարել հուլիսի 10-20-ը ընկած շրջանում **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150գր) լուծույթով:

Ցանկալի է կատարել բուժանյութերի հերթագայում: Վերջին սրսկման ժամանակ պաշտպանել տվյալ բուժանյութի սպասման ժամկետը (բերքահավաքից առաջ տվյալ բուժանյութի սրսկման թույլատրվող ժամկետը):

Դեղծենի

Գարնանը, մինչև բողբոջների ուռչելը, սալորենու և գոտկավոր կեղծ վահանակրերի, մանուշակագույն և կալիֆորնիան վահանակրերի ինչպես նաև սնկային հիվանդությունների (զանգրոտության, ծակոտկեն բծավորության, մոնիլիալ այրվածքի, ցիտոսպորայի) դեմ կատարել համակցված բուժում համատեղելով **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200գր) և **Ֆունգուրան- ՕԻ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,4%-ոց (100լ. ջրին 400գր) լուծույթները:

Բողբոջների ուռչելու շրջանում, զանգրոտության, ծակոտկեն բծավորության, մոնիլիալ այրվածքի, ցիտոսպորայի դեմ սրսկել **Ֆունգուրան- ՕԻ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով: Պսակաթերթերի թափվելուց անմիջապես հետո, ապա 20-25օր ընդմիջումներով զանգրոտության, ծակոտկեն բծավորության, մոնիլիալ այրվածքի, ցիտոսպորայի (կեղծ ալրացող սնկային հիվանդություններ) դեմ դեղծենու այգին բուժել **Սալլոն 80 Թ. Փ.** կամ **Սալլոն- Մ 4/64 Թ. Փ.**, կամ **Պրակսիս 70 Թ. Փ.** պատրաստուկների 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթներից որևէ մեկով: Իսկական ալրացողի դեմ կատարել բուժում **Օրիսուլ Ջ. Դ. Հ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով: Մոնիլիալ այրվածք, մոնիլիալ փտում, սև բորբոսապատում սնկային հիվանդությունների դեմ շատ արդյունավետ է **Բոտրան 75 Թ. Փ.** պատրաստուկի 1%-ոց (100լ. ջրին 100գր) լուծույթով բուժում կատարելը: Հաճախակի անձրևների դեպքում սրսկման միջև եղած ընդմիջումները կրճատել հասցնելով 10-15 օրվա:

Արևեյան պտղակերի դեմ, ԳԱՄԿ - երի կողմից առաջադրվող ժամկետներում (հունիսի 7-12 ընկած շրջանում) կատարել սրսկում **Ագրոֆոս 48 Խ. Է.** կամ **Սալոս 35 Խ. Է.** պատրաստուկների 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ) լուծույթներից որևէ մեկով: Միաժամանակ պտղակերի,

տերևալուորների և լվիճների դեմ պայքարելու համար սրկել **Ագրոֆոս Սուպեր 505 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150մլ) լուծույթով: Միաժամանակ պտղակերի, տերևալուորների, լվիճների և տզերի դեմ պայքարելու համար շատ արդյունավետ է **Պիրիմեքս Սուպեր 402 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 100մլ) լուծույթով բուժումը, որը տալիս է 95% արդյունք:

Պտղակերի դեմ հետագա սրկումները կատարել 15 օր ընդմիջումներով 4-6 անգամ 1 հեկտարին ծախսելով 1000-1300լ աշխատանքային հեղուկ:

Լվիճների դեմ պայքարը կազմակերպել ոչ ուշ, քան, երբ վարակված է դեղձանոցի 5%-ը: Սալորենու և գոտկավոր կեղծ վահանակրերի, մանուշակագույն և կալիֆորնիական վահանակրերի դեմ սրկել թափառող թրոուռների դեմ դուրս գալու և ճյուղերի վրա լրիվ ամրանալուց հետո (Հունիսի 20-ից հուլիսի 15): Այդ վնասատուի դեմ շատ արդյունավետ է **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 100գր) լուծույթով բուժումը:

Աշնանը, տերևաթափի նախօրյակին տնկարնը անհրաժեշտ է սրկել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,4%-ոց (100լ. ջրին 400գր) լուծույթով:

Զմռանալ պաշտպանել պատրաստուկների սպասման ժամկետները (բերքահավաքից առաջ տվյալ բուժանյութի սրկման թույլատրվող ժամկետը): Ցանկալի է պատրաստուկները հերթագայել մեկը մյուսով, որպեսզի բացառվի միջատների հարմարողականության ձեռքբերումը:

ՍԱԼՈՐԵՆԻ ԵՎ ՇԼՈՐԵՆԻ

Գարնանը, մինչև բողբոջների ուռչելուը, սալորենու և գոտկավոր կեղծ վահանակրերի, մանուշակագույն և կալիֆորնիան վահանակրերի դեմ, ինչպես նաև սնկային հիվանդությունների (ծակոտկեն բժավորության, մոնիլիալ այրվածքի ցիտոսպորի) դեմ կատարել համակցված բուժում համատեղելով **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200գր) և **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,4%-ոց (100լ. ջրին 400գր) լուծույթները:

Բողբոջների ուռչելու շրջանում, ծակոտկեն բժավորության, մոնիլիալ այրվածքի դեմ սրկել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով:

Պսակաթերթերի 90%-ը թափվելուց հետո սալորենու դեղին սղոցողի և շիվագալատիզի դեմ սրկել **Ագրո 40 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ) լուծույթով և կրկնել 10 օր հետո: Պսակաթերթերը թափվելուց 15 օր հետո, ապա 15 օր ընդմիջումներով սալորենու պտղակերի դեմ սրկել **Ագրոֆոս 48 Խ. Է.** կամ **Սալոս 35 Խ. Է.** պատրաստուկների 0,2%-ոց (100լ.

ջրին 200մլ) լուծույթներից որևէ մեկով, կրկնելով 2-3 անգամ մեկ հեկտարին ծախսելով 1000-1200լ աշխատանքային հեղուկ: 5% և ավելի լվիճներով վարակվածության դեպքում սրսկել **Ագրոֆոս Սուլֆեր 505 խ. է.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150մլ) կամ **Պիրիմեքս Սուլֆեր 402 խ. է.** կամ **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկների 0,1%-ոց (100լ. ջրին 150մլ) լուծույթներից որևէ մեկով: Աշնանը, տերևաթափի նախօրյակին տնկարկները անհրաժեշտ է սրսկել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,4%-ոց (100լ. ջրին 400գր) լուծույթով:

ԲԱԼԵՆԻ ԵՎ ԿԵՌԱՍԵՆԻ

Գարնանը, մինչև բողբոջների ուռչելը սնկային հիվանդությունների (ծակոտկեն բժավորություն, մոնիլիալ այրվածք և այլն) դեմ սրսկել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,4%-ոց (100լ. ջրին 400գր) լուծույթով: Բողբոջները ուռչելու շրջանում նույն հիվանդությունների դեմ սրսկել **Մալլոն –Մ 4/64 Թ. Փ.**, կամ **Պրակսիս 70 Թ. Փ.** պատրաստուկներից որևէ մեկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով այն կրկնելով նաև ծաղկաթափից հետո 20-25օր ընդմիջումներով: Մոնիլիոզների և բորոսապատման դեմ շատ արդյունավետ է **Բոտան 75 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1-0,15%-ոց (100լ. ջրին 100-150գր) լուծույթով բուժում կատարելը: Լվիճների և բալենու ճանճի առկայության դեպքում (կեռասի պտղալիցի շրջանում) սնկասպան պատրաստուկներին (**Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ;** **Մալլոն –Մ 4/64 Թ. Փ;** **Պրակսիս 70 Թ. Փ.** և այլն) համատեղել **Ագրոֆոս Սուլֆեր 505 խ. է.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150մլ) լուծույթը և կատարել համակցված բուժում:

Կեռասի բերքահավաքից անմիջապես հետո բալենու լորձոտ սղոցողի դեմ սրսկել **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,75%-ոց (100լ. ջրին 75գր) լուծույթով:

ԽՆՁՈՐԵՆԻ ԵՎ ՏԱՆՁԵՆԻ

Գարնանը, մինչև բողբոջների ուռչելը, կալիֆորնիան, հայկական ստորակետանման վահանակրերի դեմ, ինչպես նաև քոսի դեմ կատարել համակցված բուժում համատեղելով **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200գր) և **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,4%-ոց լուծույթները:

Բողբոջների ուռչելու շրջանում քոսի և իսկական ալրացողի դեմ սրսկել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով՝ համատեղելով **Կոլոիդ ծծումբ 80 Թ. Փ.**, կամ **Սուլֆուր 80 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,5%-ոց (100լ. ջրին 500գր) լուծույթի հետ:

Բողոքողների բացման սկզբին իսկական արագողի և քսի դեմ (սնկային հիվանդություններ) սրկել **Ռուբիգան 12 Ն. Է.** պատրաստուկի 0.03%-ոց (100լ. ջրին 30գր) լուծույթով:

Պսակաթերթերը թափվելուց հետո, ապա 12-14 օր անց իսկական արագողի և քսի դեմ սրկել **Սալլոն –Մ 4/64 Թ. Փ.** կամ **Պրակսիս 70 Թ. Փ** պատրաստուկներից որևիցե մեկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով՝ այն համատեղելով **Օրիսուլ Զ. Դ. Հ.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200գր) լուծույթի հետ:

Քոսով ուժեղ վարակված տնկարկներում ավելի արդյունավետ է պայքարը կազմակերպել **Ռուբիգա 12 Ն. Է.** պատրաստուկով տնկարկը բուժելով 0,05%-ոց (100լ. ջրին 50մլ) լուծույթով:

Պսակաթերթերի թափվելուց անմիջապես հետո արձեռնու կեղծ վահանակրի դեմ սրկել **Ագրո 40 Ն. Է.** կամ **Ագրոֆոս 48 Ն. Է.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ), կամ որ ավելի արդյունավետ է **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 100գր) լուծույթով այն կրկնելով 10-12օր հետո:

Մինչև ծաղկելը և ապա պսակաթերթերի թափվելուց անմիջապես հետո խնձորենու պտղակերի, գորշ գծավոր երկրաչափի, ոսկետուտի, լեռնային օղակավոր բոժոժագործի, բրդապատ լվիճի դեմ սրկել **Ագրոֆոս Սուպեր 505 Ն. Է.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150մլ) կամ **Սալոս 35 Ն. Է.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ) կամ որ ավելի արդյունավետ է **Պիրիմենթս Սուպեր 402 Ն. Է.** պատրաստուկի 0,07-0,1%-ոց (100լ. ջրին 70-100մլ) լուծույթներից որևէ մեկով: Վերջին պատրաստուկը բացի վերը նշված միջատներից ունի նաև տզասպան հատկություն: Խնձորենու պտղակերի դեմ սրկումները շարունակել պսակաթերթերը թափվելուց 18-20 օր հետո, իսկ հետագա սրկումները կրկնել ևս 1-2 անգամ՝ կախված տրոտի տեսակից 18-22 օր ընդմիջումով:

Խնձորենու կարմիր տիզի, պտղատուների գորշ տիզի, արձեռնու տիզի մասսայական զարգացման ժամանակ սրկել **Դեմիտան 20 Ն. Կ.** պատրաստուկի 0,03-0,07%-ոց (100լ. ջրին 30-70մլ) լուծույթով: Այդ պատրաստուկի 0,07%-ոց (100լ. ջրին 70մլ) լուծույթը ոչնչացնում է նաև տզերի ձվերը:

Աշնանը, տերևաթափի նախօրյակին, քսի և փտումների դեմ սրկել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով:

Ծախսերը փոքրացնելու նպատակով սրկման աշխատանքները կազմակերպել այնպես, որպեսզի համընկնի միջատների և սնկային հիվանդությունների պայքարի ժամկետները և կատարել միջատասպան և սնկասպան պատրաստուկների համատեղում մեկ սրկման ժամանակ (համակցված բուժում):

Ցանկալի է պատրաստուկները հերթագայել մեկը մյուսով, որպեսզի բացառվի հարմարվողականության ձեռքբերումը: Չմոռանալ պաշտպանել բուժանյութի սպասման ժամկետները (բերքահավաքից առաջ տվյալ բուժանյութով բուժման թույլատրվող ժամկետը):

Տանձենու համար կատարել նույն սրսկումները բացառությամբ տանձենու սղոցողի դեմ՝ սրսկել պսակաթերթերի 90%-ը թափվելուց հետո **Ազրոր 40 խ. Է.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ) լուծույթով:

Տանձենու պսիլայի դեմ սրսկել ոչ ուշ 5% վարակվածության դեպքում (տերևների լացը) **Պիրինեքս Սուպեր 402 խ. Է.** պատրաստուկի 0,1-0,15%-ոց (100լ. ջրին 100-150մլ) կամ **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 100գր) լուծույթներից որևէ մեկով, այն կրկնելով 7-10 օր հետո:

Տանձենու տնկարկներում տզերի զանգվածային բազմացման ժամանակ սրսկել **Պիրինեքս Սուպեր 402 խ. Է.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 100մլ) լուծույթով, կամ որ ավելի արդյունավետ է՝ (ունի նաև ձվասպան հատկություն) **Դեմիտան 20 խ. Կ.** պատրաստուկի 0,07%-ոց (100լ. ջրին 70մլ) լուծույթով:

Պտղատու ծառերի բուժումների ժամանակ խորհուրդ է տրվում բանվորական հեղուկին (պատրաստի լուծույթին) խառնել բիոլոգիական ակտիվ նյութ և աճման խթանիչ **Լիզնոգումատ կալիումական AM** տեսակը: Այդ նյութի 0,05%-ոց (100լ. ջրին 50գր) լուծույթով սրսկում կատարելիս (վեգետացիայի ընթացքում 3-4 անգամ) մեծանում է բույսի դիմադրողականությունը անբարենպաստ պայմանների նկատմամբ, արագանում է աճի և հասունացման գործընթացը, մեծանում է ազրոքիմիկատի կայողականությունը, և վերջապես նպաստում է բերքատվության և պտղատու ծառերի որակական հատկանիշների բարձրացմանը:

ԲԱՆՋԱՐ-ԲՈՍՏԱՆԱՅԻՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՆԵՐ

Ազրոտեխնիկական միջոցառումներ

Կատարել ճիշտ ցանքաշրջանառություն, որպեսզի կուլտուրան տվյալ դաշտում մշակվի 2 տարուց ոչ ավելի, որպես նախորդ ունենալով բազմամյա խոտաբույսեր կամ հացահատիկային կուլտուրաներ:

Սնկային հիվանդություններից գերօ պահելու համար ցանքից առաջ սերմերը ախտահանել **Ֆունգուրան-ՕՄ 50 Թ. Փ.**, կամ **Պրնձի Օքսիքլորիդ 50 Թ.Փ.** պատրաստուկներից որևէ մեկով՝ սեխ, ձմերուկ, սոխ, վարունգ 5գր՝ 1կգ սերմին; պոմիդոր, տաքդեղ, բադրիջան 8գր՝ 1կգ սերմին ծախսի նորմայով:

Բակտերիալ և վիրուսային հիվանդությունների դեմ պայքարելու նպատակով սերմերը 30 րոպե տևողությամբ ախտահանել **Կալիումի պերմանգանատի** (Մարգանցովկա) 1%-ոց (1լ. ջրին 10գր) լուծույթով, կամ **Կալիումի հիպոքլորիդի** 1%-ոց (1լ. ջրին 10գր) լուծույթով 1-3 րոպ. տևողությամբ, որից հետո հանել և չորացնել: Սերմի ծլողականությունը և ծլման էներգիան մեծացնելու, բույսի աճը արագացնելու և առողջ սածիլներ աճեցնելու համար հեռանկարային է ցանքից առաջ սերմերի մշակումը Հումինային թթուների լուծույթով:

Այդ նպատակով սերմերը 10-12 ժամ տևողությամբ ընկղմում են **Լիզոնոզումատ կալիումական A կամ AM** բիոլոգիական ակտիվ նյութի 0,3-0,5%-ոց (1լ. ջրին 3-5գր) լուծույթի մեջ, որից հետո այն հանել և չորացնել:

Սածիլանոցների հողը ամեն տարի փոխել և ախտահանել ֆորմալինի 5%-ոց լուծույթով 1մ² 10լ ծախսման նորմայով: Սածիլանոցների հողախառնուրդը պատրաստել հետևյալ հարաբերությամբ՝ տորֆ-25%; գետի վացած ավազ 25%; հող 50%: Հողախառնուրդը պարարտացնել համակցված պարարտանյութերով (ազոտական, ֆոսֆորական և կալիումական) և Լիզոնոզումատներով: Խուսափել միակողմանի ազոտական (ամոնիակային սիլիտրա) պարարտացումից:

Հողաբնակ վնասատուների դեմ (բվիկներ, ճռիկներ, արջուկ սովորական, հացագնայուկ, լարաթրթուռ, մայիսյան բզեզ, չրխկան բզեզ, սոխի ճանձ) պայքարելու համար հող մցնել **Ագրոֆոս 5 Հ** պատրաստուկը հետևյալ ծախսի նորմերով. 10կգ/հա՝ ցանքի ու սածիլման ժամանակ, 25կգ/հա՝ կուլտիվացիայի ժամանակ: Չրխկան բզեզների և սոխի ճանձի համար հող մցնել նույն պատրաստուկը 50-60կգ/հա ծախսի նորմայով:

Պտղատու ծառերի բուժումների ժամանակ խորհուրդ է տրվում բանվորական հեղուկին (պատրաստի լուծույթին) խառնել բիոլոգիական ակտիվ նյութ և աճման խթանիչ **Լիզոնոզումատ կալիումական AM** տեսակը: Այդ նյութի 0,05%-ոց (100լ. ջրին 50գր) լուծույթով սրսկում կատարելիս (վեգետացիայի ընթացքում 3-4 անգամ) մեծանում է բույսի դիմադրողականությունը անբարենպաստ պայմանների նկատմամբ արագանում է աճի և հասունացման գործընթացը, մեծանում է ազրոքիմիկատի կայողականությունը, և վերջապես նպաստում է բերքատվության և պտղատու ծառերի որակական հատկանիշների բարձրացմանը:

Կատարել հիվանդ և վնասված սածիլների հողաբնով հեռացում: Ջրման ժամանակ խուսափել ջրի կուտակումներից, բույսի արմատավզիկի հետ շփումից: Այդ նպատակով ջրատար ակոսները պատրաստել կարճ և խորը:

Կատարել խորը բուկլից, հաճախակի փխրեցնելով միջշարքային և միջբուսային տարածությունները՝ ոչնչացնելով մոլախոտերը: Պոմիդորի

ցանքատարածություններով պտուղների հասունացման շրջանում կատարել հաճախակի և հավասարաչափ ջրումներ (զագաթնային փտման դեմ):

Մերմացան վերցնել միայն առողջ բույսերից: Աշնանը հավաքել, դաշտից դուրս տանել բուսական մնացորդները և այրել: Կատարել խորը ցրտահերկ: Օրգանական պարարտանյութերը (գոմաղբ և այլն) հող մտցնել աշնանը՝ արդեն քայքայված վիճակում:

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

վարունգ, ձմերուկ, սեխ, բիբար, պոմիդոր, բադրիջան

Սովորական արջուկի, հողաբնակ, բվիկների, ճռիկների դեմ պայքարել **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկով պատրաստված գրավչանյութով (համակցված կերի հետ խառնուրդ), որը պետք է պատրաստել 1:40 հարաբերությամբ (25գր պատրաստուկին ավենացնել 250 – 350 մլ ջուր և հավասարապես խառնել 1 կգ համակցված կերի հետ), ծախսելով 1000 քառ. մին 1,5-3կգ գրավչանյութ: Պատրաստված գրավչանյութը պետք է հողին ցրել ցանքատարացքը ջրելուց հետո՝ երեկոյան ժամերին:

Միայն հողաբնակ բվիկների դեպքում հողի մակերեսը սրսկել **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով՝ ծխսելով 1000 քառ մ.- ին 60լ աշխատանքային հեղուկ:

Կարադրինայի և սեխի ճանձի դեմ սրսկել **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 100գր) կամ **Պիրինեքս Սուպեր 402 Խ.Է.** պատրաստուկի 0,08-0,1%-ոց (100լ. ջրին 80-100մլ) լուծույթից որևէ մեկով՝ ծախսելով 1հա - ին 500- 600լ. աշխատանքային հեղուկ:

Իսկական ալրացողի և տերևային բծավորությունների (սնկային հիվանդություն) դեմ սրսկել **Օրիսուլ Ջ. Դ. Հ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) կամ որ ավելի արդյունավետ է **Ռուբիզան 12 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,05%-ոց (100լ. ջրին 50մլ) լուծույթներից որևէ մեկով 15-20 օր ընդմիջումներով 1 հա -ին ծախսելով 500-600լ աշխատանքային հեղուկ: Փտումների դեմ (մոխրագույն փտում, սպիտակ փտում, արմատային փտումների, սև ոտիկի) շատ արդյունավետ է **Բոտրան 75 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1-0,15%-ոց (100լ. ջրին 100-150գր) լուծույթով բուժումը: Արմատային փտումների դեպքում կարելի է նաև հողը ջրել պատրաստուկի 0,07-0,1%-ոց (100լ. ջրին 70-100գր) լուծույթով:

Կեղծ ալրացողի (սնկային հիվանդություն) դեմ սրսկել **Ֆունգուրան-ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0.2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) կամ **Մալլոն-Մ 4/64 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0.2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթներից որևէ մեկով: Շատ ավելի արդյունավետ է **Սֆինքս էքստրա Ջ. Դ. Հ.** պատրաստուկի 0,15%-ոց լուծույթով (100լ. ջրին 150գր) պայքարի կազմակերպումը:

Արսկումները կրկնել 15-20 օր ընդմիջումներով, իսկ հաճախակի անձրևների ժամանակ արսկումների հաճախականությունները ավելացնել: Սնկային հիվանդությունների դեմ արսկումները կատարել նախագոյալական ձևով հերթագայելով վերը նշված բաժանյութերը:

Սովորական ոստայնատիզի դեմ արսկել **Դեմիտան 20 Ն. Կ.** պատրաստուկի 0,03-0,07%-ոց (100լ ջրին 30-70մլ) լուծույթով: Այդ պատրաստուկի 0,07%-ոց լուծույթով արսկումը ոչնչացնում է նաև տզերի ձվերին:

Լվիճների, տրիպաների, մլակների, ջերմատնային սպիտակաթևիկի դեմ արսկել **Ագրոֆոս Սուպեր 505 Ն. Է.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ ջրին 50մլ) ջրային լուծույթով: Շատ արդյունավետ է նաև **Պիրինեքս Սուպեր 402 Ն. Է.** պատրաստուկը, որի 0,08-0,1%-ոց լուծույթով (100լ ջրին 80-100մլ) բուժումը, միաժամանակ պայքարում է տզերի, ջերմատնային սպիտակաթևիկի, մորմազգիների ականողի, որդերի, թրթուրների և Լվիճների դեմ:

Ծախսերը փոքրացնելու նպատակով աշխատանքները կազմակերպել այնպես, որպեսզի համընկնի միջատների և սնկային հիվանդությունների պայքարի ժամկետները և կատարել համակցված բուժում: Հիվանդությունների և վնասատուների հարմարողականությունից խուսափելու համար կատարել վերը նշված բուժանյութերի հերթագայում: Խստորեն պաշտպանել բաժանյութորի սպասման ժամկետները (թերքահավաքից առաջ տվյալ բուժանյութով բուժման թույլատրելի ժամկետը):

Սոխ

Սոխի արմատավզիկի փտման դեմ սերմերը աղտահանել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 10 կգ սերմին ծախսելով 50 գր ախտահանիչ:

Բույսի 10-20սմ բարձրության շրջանում սոխի կեղծ ալրացողի (սնկային հիվանդության)դեմ արսկել **Ֆունգուրան- ՕՄ 50 Թ. Փ.** կամ **Սալլոն –Մ 4/64**, կամ **Պրաքսիս 70 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) ջրային լուծույթներից որևէ մեկով: Ուժեղ վարակի դեպքում (սոխի ծայրերի սպիտակեցում) ավելի արդյունավետ է **Սֆինքս Էքստրա Զ. Դ. Հ.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150գր) լուծույթով բուժումը՝ 1հա-ին ծախսելով 300-400լ աշխատանքային հեղուկ: Արմատային փտումների և լորձոտության դեպքում շատ արդյունավետ է **Բոտրան 75Թ.Փ.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150գր) ջրային լուծույթով բուժումը (կարելի է նաև ջրել պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ. ջրին 100գր) լուծույթով: Այդ նույն ժամանակ տրիպսի և սոխի պսիլլայի դեմ արսկել **Ագրո 40 Ն. Է.**

պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200մլ) կամ **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,1%-ոց (100լ.ջրին 100գր) կամ **Պիրիմեքս Սուպեր 402 Խ.Է.** պատրաստուկի 0,08%-ոց (100լ. ջրին 80մլ) լուծույթներից որևէ մեկով: Անհրաժեշտության դեպքում այդ սրսկումները կրկնել 10-15օր հետո և օգոստոսի սկզբներին:

Կաղամբ

Սածիլանոցների հողախառնուրդը հաճախակի փոխել կամ ախտահանել **Ֆորմալինի** 5%-ոց (100լ. ջրին 5կգ) լուծույթով 1մ² մակերեսին ծախսելով 10լ. բանվորական լուծույթ:

Ցանքից հետո բույսի 3-րդ իսկական տերևի առաջնաալուց կաղամբի սև ոտիկի, կիլայի, բակտերիոզների և փտումների դեմ որպես նախազգուշական միջոցառում բուժել **Սալլոն –Ս 4/64** պատրաստուկի 0,2-0,25%-ոց (100լ. ջրին 200-250գր) լուծույթով: Ուժեղ վարակի դեպքում արդյունավետ է **Բոտրան 75 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,15%-ոց (100լ. ջրին 150գր) լուծույթով բուժումը (կարելի է նաև հողը ջրել պատրաստուկի 0,07-0,1%-ոց (100լ. ջրին 70-100գր) լուծույթով):

Սածիլման ժամանակ խոտանել վարակված և մեխանիկական վնասվածքներով սածիլները: Սածիլումից մեկ շաբաթ անց կաղամբաճանձի դեմ սածիլները ջրել **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,05-0,07%-ոց (100լ. ջրին 50-70գր) լուծույթով՝ յուրաքանչյուր բույսին 0,1լ ծախսի նորմայով: Սածիլումից 10-15օր հետո սնկային հիվանդությունների դեմ սրսկել **Ֆունգուրան- ՕԻ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով՝ 1հա-ին 500-600լ ծախսի նորմայով: Կաղամբի գլուխների ձևավորվելու սկզբնական շրջանում իպսիլիոն բվիկի, կաղամբի բվիկի, կաղամբի ցեցի, կաղամբի ձերմակաթիթեռի, վլիճների և վլիկների դեմ սրսկել **Ագրոֆոս Սուպեր 505 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,15-0,2%-ոց (100լ. ջրին 150-200մլ) կամ **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,075-0,1%-ոց (100լ. ջրին 70-100գր) կամ **Պիրիմեքս Սուպեր 402 Խ. Է.** պատրաստուկի 0,05-0,8%-ոց (100լ. ջրին 50-80մլ) լուծույթներից որևէ մեկով: Անհրաժեշտության դեպքում սրսկումները կրկնել 15-20օր հետո: Բերքահավաքի ժամանակ կաղամբի հիվանդ և վնասված գլուխները առանձին հավաքել և հեռացնել: Պաշտում մնացած կոթունները հավաքել, չորացնել և այրել:

Կարտոֆիլ

Կիրառել ցանքաշրջանառություն այն հաշվով,որ կարտոֆիլը նույն դաշտում ցանվի առնվազն 4 տարի անց և հաջորդի հացահատիկներին կամ ընդեղեններին: Սերմացու պալարները ստանալ բարձրադիր (ծովի մակերևույթից 1500մ) վայրերից, հիվանդ և վնասված պալարները չօգտագործել սերմացուի տակ: Պալարները ցանքից մեկ ամիս առաջ 14

ծլեցնել լուսավոր տեղում, մինչև ծիլերը լինեն 0.5 –1սմ և վնասված ծիլերով պալարները խոտանել: Ցանքի օրը պալարները պատահանել **Պրեստիժ** կամ **Բոտրան 75 Թ. Փ.** պատրաստուկներից որևէ մեկով : Ցանքը կատարել, երբ տնկման խորությունում հողի ջերմաստիճանը հասնում է 7-8C-ի: Կարտոֆիլի բույսերը 15-20սմ բարձրության հասնելիս ֆիտոֆտորայի (սնկային հիվանդության) դեմ սրսկել **Ֆունգուրան-ՕՄ 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) կամ **Մալլոն-Մ 4/64 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով:

Լարաթրթուրով (ծակող որդ) և արջուկով (բոյբոյ) ուժեղ վարակված դաշտերում ցանքի ժամանակ պալարների հետ միասին հող մցնել **Ագրոֆոս 5G** պատրաստուկի հատիկները 15կգ/հա (1հա-ին 15կգ) ծախսի նորմայով: Այն կարելի է կրկնել կուլտիվացիաների ժամանակ 25-30 կգ/հա ծախսի նորմայով: Միայն սովորական արջուկով վարակված դաշտերում կարելի է հողի մակերեսին հավասարաչափ շաղ տալ **Իմիդան 50 WP** պատրաստուկի 1:40 հարաբերությամբ պատրաստված գրավչանյութ (25գր պատրաստուկին ավելացնել 300-350մլ ջուր և խառնել 1կգ համակցված կերի հետ, ծախսելով 1հա-ին 15-30կգ արդեն պատրաստի գրավչանյութ):

Պատրաստված գրավչանյութը պետք է հողին շաղ տալ ջրելուց հետո երեկոյան ժամերին:

Մայիս-հունիս ամիսներին կուլտրադյան բզեզի (ժուկ) առաջին սերնդի փոքրահասակ թրթուրների և ձմեռած բզեզների դեմ սրսկել **Իմիդան 50 Թ.Փ.** պատրաստուկի 0,07-0,1%-ոց (100լ. ջրին 70-100գր) լուծույթով: Հաջորդ սրսկումները կատարել երբ վարակված բույսերի քանակը գերազանցում է 10%-ին (10բույսից 1-ը վարակված է):

Ամռանը, կոկոնակալման կամ ծաղկման սկզբին ֆիտոֆտորայի և մակրոսպորիոզի (սնկային հիվանդություններ) դեմ կատարել նախազգուշական սրսկում **Մալլոն-Մ 4/64 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,2%-ոց (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով: Հաջորդ սրսկումները կատարել հիվանդության նշանները երևալուց անմիջապես հետո հերթագայելով վերը նշված պատրաստուկները: Անհրաժեշտության դեպքում սրսկումները կրկնել 10-15օր հետո: Ֆիտոֆտորայով և միկրոպորիոզով ուժեղ վարակված ցանքերը սրսկել **Սֆինքս Էքստրա Զ. Ղ. Հ.** պատրաստուկի 0,2% (100լ. ջրին 200գր) լուծույթով:

Պալարագոյացման փուլում ֆիտոֆտորայի և սև ոտիկ հիվանդության դեմ կատարել խորը բուկլից:

Հուլիս-օգոստոս ամիսներին կարողրինա թրթուրների և տերևային լվիճների կողմից վնաս պատճառելու դեպքում համատարած սրսկել **Իմիդան 50 Թ. Փ.** պատրաստուկի 0,07-0%-ոց (100լ.ջրին 70-100գր) լուծույթով:

Բերքահավաքից 8-10օր առաջ հնձել թիերը և դաշտից դուրս տանել:

Բանջար-բոստանային կուլտուրաների բուժումների ժամանակ խորհուրդ է տրվում բանվորական հեղուկին (պատրաստի լուծույթին) խառնել բիոլոգիական ակտիվ նյութ և աճման խթանիչ **Լիզնոգումատ կալիումական AM** տեսակը: Այդ նյութի 0,05%-ոց (100լ. ջրին 50գր) լուծույթով սրսկում կատարելիս (վեգետացիայի ընթացքում 3-4 անգամ) մեծանում է բույսի դիմադրողականությունը անբարենպաստ պայմանների նկատմամբ, արագանում է աճի և հասունացման գործընթացը, մեծանում է ազրոքիմիկատի կայողականությունը, և վերջապես նպաստում է բերքատվության և բանջար-բոստանային կուլտուրաների որակական հատկանիշների բարձրացմանը:

Ծանոթություն

Պեստիցիդների տեսակի ճիշտ ընտրությունից բացի կարևոր է նաև հիմնալ հետևյալը. Սրսկման աշխատանքները կատարել այն օրերին, երբ քամու արագությունը չի գերազանցում 5մ/վ-ը: Ցանկալի է, որպեսզի մթնոլորտը ջերմաստիճանը լինի 15-20 C-ի սահմաններում: 30 C-ից բարձր ջերմաստիճանի դեպքում հարկավոր է առավելությունը տալ ֆոսֆորօրգանական պատրաստուկներին (սինթետիկ պերիտրոիդներին պատկանող պատրաստուկները բարձր ջերմաստիճանի պայմաններում շուտ քայքայվում են): Սրսկման աշխատանքները կատարել հատուկ քամհար ունեցող սրսկիչների օգնությամբ, որքան հնարավոր է՝ փոշիացած (աերոզոլային) ձևով: Այն սրսկման էֆեկտիվությունը բարձրացնում է 2 անգամ: Սրսկման աշխատանքների ավարտից հետո ջրել տվյալ կուլտուրան: Պայքարի աշխատանքների ճիշտ կատարմանը զուգընթաց շատ կարևոր է նաև ճիշտ և ժամանակին կատարել տվյալ մշակաբույսի ազրոտեխնիկական միջոցառումները:

Խտտորույսերը և բանջար-բոստանային կուլտուրաները սրսկել այն հաշվով, որ 1հա-ին ծախսվի 400-500լ. բանվորական հեղուկ, խաղողի այգուն՝ 1000-1200լ. բանվորական հեղուկ, ծառապտուղներին՝ 1200-1600լ. բանվորական հեղուկ (ըստ ծառերի տարիքի և սաղարթի մեծության):

Թունանյութերի տեղափոխման, պահպանության և օգտագործման ժամանակ անհրաժեշտ անվտանգության միջոցառումները

Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի, բազմամյա տնկարկների վնասատուների, հիվանդությունների ու մոլախոտերի դեմ, պայքարի նպատակով օգտագործվող թունանյութերի մեծ մասը վտանգավոր են մարդկանց և շրջակա միջավայրի համար: Անցանկալի դեպքերից խուսափելու համար անհրաժեշտ է խստորեն կատարել նրանց տեղափոխման, պահպանության և կիրառման ժամանակ պահանջվող ներքոհիշյալ անվտանգության միջոցառումները:

1. Տրանսպորտային միջոցներով պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցներ փոխադրելու ժամանակ, կտրականապես արգելվում է դրանց հետ սննդամթերք, անասնակեր և այլ մթերքներ տեղափոխել: Պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցներ բարձող և դատարկող անձինք պետք է ապահովված լինեն անհրաժեշտ արտահագուստով: Փոխադրումներն ավարտելուց հետո, փոխադրամիջոցները պետք է խնամքով մաքրել, լվանալ ու վնասագերծել, որից հետո միայն օգտագործել այլ նպատակների համար:

2. Բանվորական հեղուկներ պատրաստելիս՝ պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցների տարան բաց անել զգուշությամբ, որպեսզի նրա պարունակությունը գետնին չթափվի, իսկ փոշին չնստի մարդկանց հագուստի կամ մարմնի բաց մասերի վրա:

3. Կտրականապես արգելվում է պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցներից ազատված տարան օգտագործել սննդամթերք, անասնակեր կամ ջուր պահելու և փոխադրելու համար: Վտանգավոր պատրաստուկներից ազատված թղթ և փայտե տարաներն այրել, իսկ մոխիրը թաղել հողում 0,5մ խորությամբ:

4. Պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցներով մշակված տնկարկներում պետք է փակցնել նախազգուշացնող հայտարարություններ: Պայքարի աշխատանքներն սկսելուց առաջ հարևան բոլոր տնտեսություններին և բնակչությանը տեղյակ պահել կատարվող մշակումների բնույթի և վայրի մասին: Քիմիական և կենսաբանական միջոցներով մշակված վայրերում և դրանց մոտիկ տեղերում արգելվում է բանջար, սունկ հավաքել կամ անասուններ արածեցնել:

5. Պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցների հետ աշխատող անձինք պետք է ապահովված լինեն արտահագուստով, պաշտոնական ակնոցներով, ռետինե ձեռնոցներով, շնչադիմակով: Աշխատանքից հետո հագուստը հարկավոր է փոխել, օձառով լվացվել: Այդ կապակցությամբ

աշխատանքի վայրում պետք է ունենալ հիգիենայի անձնական միջոցներ (լվացարան, օձառ, սրբիչ, դեղարկղ):

6. Արգելվում է այդ աշխատանքներին մասնակցել հղի կանանց, կրծքով կերակրող մայրերին, անչափահասներին և մարմնի վրա բաց վերք ունեցողներին, սուր և խրոնիկական հիվանդություններով տառապողներին: Պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցների հետ կարող են գործ ունենալ միայն նրանք, ովքեր ենթարկվել են նախնական բժշկական քննության:

7. Արգելվում է աշխատանքի ընթացքում ուտել, ծխել և օգտագործել ակոհալային խմիչքներ: Ուտելուց առաջ պետք է լվացվել:

8. Պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցներ օգտագործելիս, մեղվանոցը հեռացնել արկանոցները փակել ըստ սահմանված կարգի:

9. Սրկուումները և փոշոտումները կատարել առավոտյան և երեկոյան հոլ ժամերին:

10. Աշխատանքային օրն ավարտելուց հետո ամբողջ չօգտագործված պայքարի քիմիական և կենսաբանական միջոցների մնացորդները պետք է վերադարձնել թունանյութերի պահպանման պահեստ:

Օգտագործված գրականության ցանկ՝

- 1. Առաքելյան Ա. Հ. «Խաղողի այգի»***
- 2. Առաքելյան Ա. Հ. «Պտղատու այգի»***
- 3. Միրզոյան Ս. Ա. Հովհաննիսյան Ա. Ա. «Մշակաբույսերի պաշտպանությունը վնասատուներից և հիվանդություններից»***

Կազմեց՝ Արթուր Կտրակյան

Միջատասպան - տգասպան պատրաստուկներ (ինսեկտոակարիցիդներ)

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Կնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)
1	2	3	4	5	6
Ազրոր, ԽԷ (400 գ/լ) Դիմետոատ Ազրոս ՍԱ Հունաստան	Յորեն, գարի, տարեկան	Հացաճանճեր, տզրուկաթրթուր, լվիճներ, թրիպսներ	1	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (2)
	Կորեկ	Լվիճներ, մոծակներ	0,8		
	Հատիկաընդեղեններ	Ընդավորների հրաթիթեռ, ոլոռի պտղակեր, լվիճներ	0,7		
	Ճակնդեղ շաքարի, սեղանի կերի	Ականող ճանճ, ցեց, տերևային լվիճ, մուկներ, ցիկադներ, լվիկներ, տզեր			
	Կաղամբ	Կաղամբի ճանճեր, լվիճներ, խաչածաղկավորների լվիկներ	0,8		
	Խաղողի վազ	Այգու ոստայնատիզ, թաղիթատիզ, այրավոր որդան	2		
	Սալորենի	Սալորենու դեղին սղոցող, լվիճներ, տզեր, կեղծ վահանակրեր, վահանակրեր	1,9	Ծլերի սրսկում	40 (1)
	Տանձենի	Տանձենու սղոցող, լվիճներ, տզեր, տանձենու պտղի գայամյակ	1,5-2		40 (2)
	Հլածուկ, մանանեխ	Խաչածաղկավորների լվիկներ	0,6		30 (1)
	Բանջարեղեն (սերմնադաշտեր)	Լվիճներ, թրիպսներ, մուկներ, տզեր	0,7		
	Առվույտ (սերմնադաշտեր)	Լվիճներ, մուկներ, առվույտի հաստատուիկ, տզեր	0,8	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (2)
	Ծխախոտ, մակորա Կանեփ	Լվիճներ, թրիպսներ Լվիճներ, տերևալորներ	1,4		
Ազրոֆոս, ԽԷ (480 գ/լ) Քլորպիրիֆոս Ազրոս ՍԱ Հունաստան	Ճակնդեղ շաքարի	Ճակնդեղի սովորական երկարակնճիթ, բվիկներ	2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (2)
	Առվույտ	Առվույտի տերևային երկարակնճիթ (ֆիտոնոմուս)	1,5		25 (1)
	Ծառապտղակեր	Խնձորենու պտղակեր, տզեր, վահանակրեր	2		40 (2)
	Արոտավայրեր, վայրի բուսականություն	Ոչ հոտային մորեխներ	0,5		20 (1)
Ազրոֆոս Սուպեր ԽԷ (500+50 գ/լ) Քլորպիրիֆոս +ցիպերմետրին Ազրոս ՍԱ Հունաստան	Խնձորենի	Խնձորենու պտղակեր, վահանակրեր, տզեր, լվիճներ	1,5	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	40 (2)

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)	
1	2	3	4	5	6	
Ապոլլո, ԽԿ (500 գ/լ) Կլոֆենտիզին Մակտեչիմ Ագան	Խաղողի վազ	Սլզու ոստայնատիզ	0,36	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	60 (2)	
	Խնձորենի	Տզեր	0,6		30 (2)	
Դեմիտան, ԽԿ (200 գ/լ) ֆենազախին	Խաղողի վազ	Սլզու ոստայնատիզ, թաղիքատիզ	0,3	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (1)	
	Խնձորենի, տանձենի	Տզեր	0,3-0,45		30 (2)	
Դեցիբել, ԽԵ (25 գ/լ) Դելտամետրին Փարիջատ Աջենսիս	Ցորեն	Հացաբզեզներ, վնասակար կրիայիկ, տզրուկաթրթուր, լվիճներ	0,25	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (2)	
		Հացաձանձեր	0,2			20 (1)
		Հացահատիկի բվիկ	0,3			20 (2)
	Լոլիկ	Հողաբնակ բվիկներ	0,3		30 (1)	
	Կարտոֆիլ	Կոլորադյան բզեզ	0,15			
	Կաղամբ	Կաղամբի բվիկ, ցեց, ձերմակաթիթեններ, լվիճներ, լվիկներ	0,3	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (2)	
	Խաղողի վազ	Խաղողի ողկուզակեր	0,6			
	Տանձենի, սերկևիլ	Խնձորենու պտղակեր			30 (2)	
	Խնձորենի	Խնձորենու պտղակեր	1			
	Դեղձենի	Արևելյան պտղակեր	0,5		20 (2)	
	Գազար	Գազարի ձանձ, տերևալվիկ	0,3		20 (1)	
	Ծխախոտ	Լվիճներ			15 (1)	
	Առվույտ	Մլուկներ, լվիճներ, երկարակնձիթներ, հաստատիկներ	0,5		Սրսկում, երբ թրթուրների 25%-ը անցնում է բաց կյանքի	30 (2)
		Առվույտի տերևային երկարակնձիթ (ֆիտոնոմուս)	1			30 (1)
Չմերուկ, սեխ	Հողաբնակ բվիկներ	0,3	Սրսկում գարնանը		- (1)	
Էուրեկա, ԽԵ (50 գ/լ) Եվրոպացիախոտորին Փարիջատ Աջենսիս	Կաղամբ	Կաղամբի բվիկ, ձերմակաթիթեններ, ցեց, խաչածաղկավորների լվիկներ	0,1	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (1)	
	Լոլիկ	Կոլորադյան բզեզ			20 (1)	
	Ճակնդեղ շաքարի	Ճակնդեղի լվիկներ, լվիճներ, երկարակնձիթներ	0,15		30 (2)	
	Առվույտ	Մլուկներ, լվիճներ, երկարակնձիթներ, տերևալվիկներ, առվույտի հաստատիկ	0,15		20 (2)	
	Խաղողի վազ	Խաղողի ողկուզակեր, տզեր	0,48			
Խնձորենի	Խնձորենու պտղակեր	0,8		30 (2)		
Մեդալ, ՋԴՀ (250 գ/կգ) Տիամետոքսամ Փարիջատ Աջենսիս	Ցորեն	Տզրուկաթրթուր, վնասակար կրիայիկ	0,07	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (1)	
	Գարի	Տզրուկաթրթուր			15 (1)	
	Ոլոռ, Կանաչ ոլոռ	Ոլոռի լվիճ, ոլոռի ընդակեր	0,1		3 (1)	
	Վարունգ՝ պաշտպանված գրունտ	Լվիճներ				

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)		
1	2	3	4	5	6		
Նապոլեոն, ԽԵ (480 գ/լ) Զլորալիդիֆոս Փարիջատ Աջենսիս	Ճակնդեղ շաքարի	Ճակնդեղի սովորական երկարակնձիթ, բվիկներ	2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (2)		
	Առվույտ	Առվույտի տերևային երկարակնձիթ (ֆիտոնոմուս)	1,5		25 (1)		
	Խնձորենի	Խնձորենու պտղակեր, տզեր, վահանակրեր	2		40 (2)		
	Արոտավայրեր, վայրի բուսականություն	Ոչ հոտային մորեխներ	0,5		20 (1)		
Զելենջեր , ԽԵ (405 գ/լ) Դիմետոատ Փարիջատ Աջենսիս	Խաղողի վազ	Այգու ոստայնատիզ, թաղիքատիզ, ալրավոր որդան	2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	25 (3)		
	Սալորենի	Սալորենու դեղին սղոցող, լվիճներ, տզեր, կեղծ վահանակրեր, վահանակրեր	1,9		40 (1)		
	Տանձեն	Տանձենու սղոցող, լվիճներ, տզեր, տանձենու պտղի զայամյակ	1,5-2		40 (2)		
	Բանջարեղեն, (սերմնադաշտեր)	Լվիճներ, թրիպսներ, մլուկներ, տզեր	0,7		30 (2)		
	Առվույտ (սերմնադաշտեր)	Լվիճներ, մլուկներ, առվույտի հաստատուիկ, տզեր	0,8				
	Ծխախոտ, մոխրակա	Լվիճներ, թրիպսներ					
	Կանեփ	Լվիճներ, տերևալորներ	1,4		30 (1)		
Հածուկ, մանանեխ	Խաչածաղկավորների լվիկներ	0,6	Ծլերի սրսկում				
Ցորեն	Տզրուկաթթուր, լվիճներ, թրիպսներ, ցիկադներ	0,1					
Պոլեստար, ԽԵ (100 գ/լ) Բիֆենտրին Փարիջատ Աջենսիս	Լոլիկ, վարունգ՝ պաշտպանված գրունտ	Չերմատնային սպիտակաթև	2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (1)		
	Խաղողի վազ	Ոստայնատիզ	1		3 (1)		
		Լվիճներ	0,6				
		Խաղողի ողկուզակեր, այգու ոստայնատիզ	0,24				
	Խնձորենի	Խնձորենու պտղակեր, տզեր	0,6		30 (2)		
	Վարդեր՝ պաշտպանված գրունտ	Ոստայնատիզ, լվիճներ	1,5				
Սալոս, ԽԵ (350 գ/լ) Ֆոզալոն Ագրոս ՍԱ	Սմբուկ	Կոլորադյան բզեզ	2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (2)		
	Լոլիկ	Կոլորադյան բզեզ, բամբակենու կնճուղակեր					
	Կարտոֆիլ	Կոլորադյան բզեզ					
	Ճակնդեղ շաքարի	Ճակնդեղի սովորական երկարակնձիթ, բվիկներ, ոստայնատիզ	3				
	Ծիրանենի	Ռեկուրվարիա, պտղացեց, եղեգի լվիճ, շերտավոր պտղացեց	2,4			Սրսկում միջախաս և ուշախաս սորտերի վրա	
	Դեղձենի	Արևելյան պտղակեր, լվիճներ				Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	45 (1)
	Սալորենի	Սալորենու պտղակեր, լվիճներ	2,8				40 (2)
	Տանձենի	Խնձորենու պտղակեր	3				30 (2)
Սերկկի	Խնձորենու պտղակեր,	3		30 (2)			

		արևելյան պտղակեր				
Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)	
1	2	3	4	5	6	
Սալուս, ԽԷ (350 գ/լ) Ֆոզալոն Ագրոս ՍՍ	Առվույտ (սերմնադաշտեր)	Երկարակնճիթներ, հաստատոտիկներ, լվիճներ	2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	- (2)	
	Կաղամբ	Կաղամբի լվիճ	1,8	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում: Արգելվում է վաղահաս սորտերի սրսկումը:	40 (2)	
	Ծխախոտ, մոխրոկա	Բամբակենու կենցուղակեր, լվիճներ, թրիպսներ	2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	10 (1)	
	Վարդեր եթերայուղային	Լվիճներ, տզեր, ցիկադներ, տերևալողորներ	1,2		30 (1)	
Սուլթան ՋԼԽ (200 գ/լ) Իմիդակլոպրիդ Փարիջատ Աջենսիս	Վարունգ, լոլիկ՝ պաշտպանված գրունտ	Լվիճներ ջերմատնային սպիտակաթև, շխախոտի թրիպս	1մ/10լ ջրին	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	3 (1)	
	Կարտոֆիլ	Կոլորադյան բզեզ	0,1		20 (1)	
	Վարդեր	Լվիճներ, թրիպսներ				
Իմիդան 50 թ. Փ. Ֆոսմետ 500 գ/կգ	Խաղողի վազ	Խաղողի ողկուզակեր	0,1 կգ/ հա	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում , անհրաժեշտության դեպքում կրկնել 30 օրից	30 (2)	
	Կորիզավոր մրգեր՝ Ծիրան, Դեղձ, Բալ, Սալոր	Արևելյան պտղակեր, Սալորենու պտղակեր, Շերտավոր պտղացեց, Սալորենու սև սղոցող	0,1 կգ/ հա		30 (2)	
	Խնձոր, Տանձ	Խնձորենու պտղակեր, Բողապատ լվիճ, Ցանցավոր տերևալողոր,	750 գր/հա		750 գր/հա	30 (2)
		Տերևալողորներ,	750 գր/հա			30 (2)
		Ակացիայի կեղծ վահանակիր, Խնձորենու կեղծ վահանակիր, Կալիֆորնյան վահանակիր	750 գր/հա			30 (2)
	Հացահատիկ	Ցորենի տրիպս, Կրիայիկներ, Վնասակար կրիայիկ, Սովորական տզրուկաթրթուռ	1,0 կգ/հա		30 (2)	
	Եգիպտացորեն		1-1,25 կգ/հա		30 (2)	
	Հնդկացորեն	Թեփուկաթևեր	1-1,25 կգ/հա		30 (2)	
	Կարտոֆիլ	Կոլորադյան բզեզ	750 գր/հա		30 (2)	
	Բանջարեղեն	Սովորական արջուկ, Բվիկներ, Ճրիկներ	0,5-1լ/հա		Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	-

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)
1	2	3	4	5	6
Ազրոֆոս 5 < Քլորափրիֆոս 50 գ/կգ	Բանջարաբուստանային /Ձմերուկ, Գազար, Սոխ, Սմբուկ, Ճակնդեղ և այլն/	Հողաբնակ վնասատուներ /բվիկներ, արջուկ, սովորական հացագնայուկ, մայիսյան բզեզ/	20-25	Տարածում ամբողջ տարածքում Մինչև ցանքը կամ սածիլումը	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	10	Ցրում ցանքի կամ սածիլման ժամանակ շարքերում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	50-60	Մինչև ցանքը տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
	Աշնանացան հացազգիներ /ցորեն, գարի, վարսակ, հնդկացորեն/	Հողաբնակ բվիկներ, Հացագնայուկ սովորական	20-25	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ	50-60		- (1)
	Բամբակ	Բվիկներ, Արջուկ, Սովորական հացագնայուկ, Մայիսյան բզեզ	20-25	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	15	Ցանքի ժամանակ շարքերում ցրում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	50-60	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
	Եգիպտացորեն	Բվիկներ, Արջուկ, Սովորական հացագնայուկ, Մայիսյան բզեզ	20-25	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	12	Ցանքի ժամանակ շարքերում ցրում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	50-60	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
	Ծխախոտ	Բվիկներ, Արջուկ, Սովորական հացագնայուկ, Մայիսյան բզեզ	20-25	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	15	Ցանքի ժամանակ շարքերում ցրում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	50-60	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
	Շաքարի ձակնդեղ	Բվիկներ, Արջուկ, Սովորական հացագնայուկ, Մայիսյան բզեզ	20-25	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	12	Ցանքի ժամանակ շարքերում ցրում	- (1)
		Չրխկան բզեզներ, Սոխի ճանձ	50-60	Ցանքից առաջ տարածում ամբողջ տարածքում	- (1)

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)
1	2	3	4	5	6
Պիրինեթս Սուպեր Խ.Է. Քլորպիրիֆոս + Բիֆենտրին	Խաղողի վազ	Խաղողի ողկուզակեր	0,6 լ/հա	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում կրկնել 15 օրից	15 (2)
		Սովորական ոստայնատիզ	0,8 լ/հա		15 (2)
	Տանձ, Խնձոր	Խնձորենու պտղակեր, Սալորենու պտղակեր	0,7 լ/հա		15 (2)
		Բրդապատ լվիձ, Կալիֆորնյան վահանակիր, Պտղատուների կարմիր տիզ	0,7 լ/հա		
	Սալոր, Ծիրան	Սալորենու պտղակեր	0,7 լ/հա		15 (2)
		Սալորենու հաստառտիկ	0,7 լ/հա		15 (2)
	Դեղձ	Շերտավոր պտղացեց	0,7 լ/հա		15 (2)
		Արևելյան պտղակեր			
		Դեղձենու լվիձ			
		Որդաններ			
	Հացահատիկային	Սովորական ոստայնատիզ	0,8-1,0 լ/հա		15 (2)
		Կրիայիկներ, Հացահատիկի գնայուկ բզեզ	0,4-0,5 լ/հա		15 (2)
	Կարտոֆիլ	Կոլորադյան Բզեզ	0,4-0,5 լ/հա		15 (2)
	Բանջարեղեն				15 (2)
	Լոլիկ	Ջերմատնային սպիտակաթևիկ	0,4-0,5 լ/հա		15 (2)
		Մորմագգինների ականոդ			15 (2)
	Վարունգ, Դդում	Ջերմատնային սպիտակաթևիկ	0,4-0,5 լ/հա		15 (2)
		Սովորական ոստայնատիզ			
	Սեխ, քաղցր սեխ	Սովորական ոստայնատիզ	0,4-0,5 լ/հա		15 (2)
		Ջերմատնային սպիտակաթևիկ	0,4-0,5 լ/հա		15 (2)
Սմբուկ, Բիբար	Մորմագգինների ականոդ	0,4-0,5 լ/հա	15 (2)		
	Լվիձներ				
Բամբակ	Առվույտի բվիկ,	0,8-1,0 լ/հա	15 (2)		
	Բամբակենու բվիկ				
Քաղցր ձակնդեղ	Բամբակենու ցեց	0,8-1,0 լ/հա	15 (2)		
	Կաղամբի բվիկ				
	Շաղգամի բվիկ				
	Ճակնդեղի սովորական երկարակնձիթ				
	Հարավային գորշ երկարակնձիթ				

**Սնկասպան պատրաստուկներ
(ֆունգիցիդներ)**

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)	
1	2	3	4	5	6	
Գաբբար, ԹՓ (250 գ/կգ) Տրիպոլիտ Փարիջատ Աջենսիս	Ցորեն գարնանացան, աշնանացան	Ալրացող, գորշ ժանգ	0,5	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (2)	
	Ցորեն աշնանացան	Դեղին, ցողունային ժանգեր, սեպտորիոզ	1		20 (1)	
	Վարսակ	Թագանման ժանգ, կարմրագորշ բծավորություն	0,7		30 (1)	
	Ճակնդեղ շաքարի եգիպտացորեն (սերմնաղաշտեր)	Ալրացող ժանգ	0,6		20 (3)	
	Վարունգ՝ բաց գրունտում	Ալրացող	Բշտիկավոր մրիկ, արմատային փտումներ, ֆուզարիոզ, կորրերի բորբոսներում	0,5	Սրկում բելերի արձակման փուլում	20 (1)
	Վարունգ՝ պաշտպանված գրունտ		0,8	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում 0,01- 0,02 % կախությամբ	20 (4)	
	Լոլիկ՝ բաց գրունտ		0,6	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում 0,01% կախությամբ	5 (2)	
	Լոլիկ՝ պաշտպանված գրունտ		1	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (1)	
	Խաղողի վազ	Օղիում	3	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում 0,01% կախությամբ	10 (2)	
	Խնձորենի	Ալրացող	0,3	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (6)	
	Չմերուկ	Ալրացող	0,4		30 (3)	
	Վարդ՝ պաշտպանված գրունտ	Ալրացող	0,3- 0,4		20 (3)	
	Կաղին	Ալրացող	0,75	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում 0,05% կախությամբ	5 (1)	
	Քաղաքային կանաչ տնկարկներ	Ալրացող ժանգ	2,4	Սրկում տնկարաններում	- (1)	
Խաղողի վազ	Օղիում	0,15- 0,4	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	7 (2)		
Ծծումբ աղացած, Փ (965 գ/կգ) Ծծումբ Ազրու ՍԱ Հունաստան	Կաղամբ	Կիլա	10	Փոշոտում վազի ծաղկման սկզբից	1 (6)	
	Ճակնդեղի շաքար	Սև ոտիկ	30-40	Սածիլման ժամանակ հողի ջրում 0,4% կախությամբ	-	
		Սև ոտիկ	50	Հող մտցնել ջերմոցներում՝ ցանքից կամ սածիլումից 3 օր առաջ		
	Վարունգ՝ բաց գրունտում	Ալրացող	5	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	1 (3)	
	Վարունգ՝ պաշտպանված գրունտ	Ալրացող	3	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	1 (5)	
	Սեխ, ձմերուկ				1 (4)	
	Դեկորատիվ մշակաբույսեր				1 (3)	
Դեկորատիվ մշակաբույսեր				1 (4)		

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)
1	2	3	4	5	6
Ծծուբ կոլոիդ, Մ (800 գ/կգ) Ազրու ՍԱ Հունաստան	Խաղողի վազ	Օիդիում	10	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	1 (6)
	Կաղամբ	Կիլա	30-40	Հողի ջրում 0,4% կախությամբ սածիլման ժամանակ	- (1)
		Սև ոտիկ	50	Հող մտցնել ջերմոցներում՝ ցանքից կամ սածիլումից 3 օր առաջ	- (1)
	Ճակնդեղ շաքարի Վարունգ՝ բաց գրունտում	Ալրացող	5	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	1 (3)
	Վարունգ՝ պաշտպանված գրունտ		3		1 (5)
	Սեխ, ձմերուկ				1 (4)
	Դեկորատիվ մշակաբույսեր				1 (3)
Մալուն, ԹՓ (800 գ/կգ) Մանկոցեբ Ազրու	Կարտոֆիլ, Լոլիկ	Ֆիտոֆտորոզ, մակրոսպորիոզ	1,2-1,6	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (5)
	Կարտոֆիլ (սերմացու)	Ուղեկտոնիոզ	2-2,5	Պայարների մշակում	- (1)
Մալուն Մ, ԹՓ (4% + 64%) Մետալաքսիլ+մանկոցեբ Ազրու	Խաղողի վազ	Միդիո	2,5	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	21 (4)
	Կարտոֆիլ	Ֆիտոֆտորոզ			14 (3)
	Լոլիկ՝ բաց գրունտ	Կեղծ ալրացող			10 (4)
	Վարունգ՝ բաց գրունտ				5 (3)
Սոխ		15 (3)			
Պինակ, ԽԵ (100 գ/կգ) Պենկոնազոլ Փարիջատ Աջենսիս	Վարունգ՝ բաց գրունտ	Ալրացող	0,5	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (2)
	Վարունգ՝ պաշտպանված գրունտ		0,25	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում՝ 0,025% էմուլսայով	3 (3)
	Խաղողի վազ	Օիդիում	0,4	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (4)
	Ծիրանենի	Կորիզավորների ծակոտկեն բծավորություն			
	Դեղձենի	Ալրացող, կորիզավորների ծակոտկեն բծավորություն			
	Խնձորենի	Ալրացող			
	Հաղարջենի	Ամերիկյան ալրացող	0,3		
	Վարդ՝ բաց և պաշտպանված գրունտ	Ալրացող ժանգ	0,75	Սրկում վեգետացիայի ընթացքում՝ 0,1% էմուլսայով	3 (3)
Մեխակ ռեմոնտատ՝ բաց և պաշտպանված գրունտ	Ժանգ				

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)	
1	2	3	4	5	6	
Պղնձի օքսիբլորիդ, ԹՓ (900 գ/կգ) Պղնձի քլորօքսիդ Ազրոս ՍԱ Հունաստան	Կարտոֆիլ	Ֆիտոֆտորոզ, մակրոսպորիոզ	3	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (5)	
	Լոլիկ	Ֆիտոֆտորոզ, մակրոսպորիոզ, գորշ բծավորություն			20 (4)	
	Վարունգ	Կեղծ ալրացող, անտրակնոզ, բակտերիոզ	2,4		20 (3)	
	Ճակնդեղ շաքարի խաղողի վազ	Տերկոսպորոզ	3,2		30 (6)	
	Ծիրանենի, դեղձենի, բալենի, կեռասենի, սալորենի	Կորիզավորների ծակոտկեն բծավորություն, դեղձենու տերևների գանգրոտություն, մոնիլիոլ այրվածք	6		20 (4)	
	Տանձենի	Պտղատուների բակտերիալ այրվածք	4		սրսկում ծաղկման շրջանում՝ 5-6 օր ընդմիջումներով	20 (2)
	Դեկորատիվ և ծաղկային մշակաբույսեր	Ժանգ, ֆուզարիոզ, բծավորություններ	2		Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	- (1)
Պրաքսիս, ԹՓ (700 գ/կգ) Պրոպիներ Ազրոս ՍԱ Հունաստան	խաղողի վազ	Միլդիու	2,5	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	28 (2)	
	Կարտոֆիլ	Ֆիտոֆտորոզ	2		20 (3)	
Ռուբեզան, ԽԷ (120 գ/լ) Ֆենարիմոլ Դաու Էլանկո	խաղողի վազ	Օիդիում	0,4	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	30 (4)	
	Խնձորենի, տանձենի (ուշահաս սորտեր)	Քոս, ալրացող	0,8	Սրսկում մինչև ծաղկելը և ծաղկումից հետո	- (2)	
Սիդիգարդ, ԽԷ (250 գ/լ) Դիֆենոկոնազոլ Փարիջատ Աջենսիս	խնձորենի	Քոս	0,2	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (4)	
	Տանձենի				14 (4)	
	Ծիրանենի, դեղձենի, բալենի, կեռասենի, սալորենի	Կորիզավորների ծակոտկեն բծավորություն, դեղձենու տերևների գանգրոտություն	0,2		21 (2)	
	Ճակնդեղ շաքարի	Ալրացող, ցերկոսպորոզ	0,4		20 (2)	
Սուլֆուր, ՋԼՀ (800 գ/կգ) Օժուներ Ազրոս ՍԱ	խաղողի վազ	Օիդիում	5-7	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	1 (5)	
	Սեխ, ձմերուկ	Ալրացող	3-4		4 (4)	
Վիկտորի, ԹՓ (720 գ/կգ) Մետալաքսիլ Փարիջատ Աջենսիս	խաղողի վազ	Միլդիու	2,5	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	20 (4)	
	Կարտոֆիլ	Ֆիտոֆտորոզ			20 (2)	
	Ծխախոտ	Կեղծ ալրացող	2		20 (3)	

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)
1	2	3	4	5	6
Ֆունգուրան ՕԻ, ԹՓ (500 գ/կգ) Պղնձի հիդրօքսիդ Ագրոս	Ծիրանենի, սալորենի, բալենի	Կորիզավորների ծակոտկեն բծավորություն	2,4-3,4	Սրսկում վեգետացիայի ընթացքում	15 (1)
	Դեղձենի	Տերևների զանգոռություն, կորիզավորների ծակոտկեն բծավորություն			
	Խնձորենի, տանձենի	Քոս	1,5-2,5		20 (1)
	Խաղողի վազ	Միլդիու	1,5-2		7 (1)
	Վարունգ	Կեղծ պլրացող	1,5-2,0 կգ/հա		15 (2)
Օրիսուլ Ջ.Դ.Հ. Տերուկոնագոլ 45 գ/կգ+ Ծծումբ 700 գ/կգ Ջ.Դ.Հ.	Խաղողի վազ	Օրդիում կամ իսկական պլրացող	1,5-2,0 կգ/հա	Սրսկում Վեգետացիայի ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում կրկնել 15 օրից	15 (2)
	Խնձոր	Խնձորենու պլրացող, Խնձորենու քոս	1,5-2,0 կգ/հա		15 (2)
	Բանջարեղեն Լոլիկ, Վարունգ	Տերևների չոր բծավորություն, Իսկական պլրացող	1,5-2,0 կգ/հա		15 (2)
	Հացահատիկային	Հացազգիների իսկական պլրացող	1,5-2,0 կգ/հա		15 (2)
	Ծխախոտ	Ծխախոտի իսկական պլրացող	1,5-2,5 կգ/հա		15 (2)
	Դեղձ	Դեղձենու պլրացող	1,0-1,5 կգ/հա		10-14 (4)
Բոտրան Դիքլորան 75 Թ.Փ. 750 գ/կգ	Բանջարեղեն Լոլիկ, Վարունգ Հազար, Ռեհան	Մոխրագույն փտում, Սպիտակ փտում	1,0-1,5 կգ/հա	Սրսկում Վեգետացիայի ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում կրկնել 10-14 օրից	10-14 (4)
	Կարտոֆիլ	Մոխրագույն փտում, Սպիտակ փտում	1,0-1,5 կգ/հա		10-14 (4)
	Դեկորատիվ բույսեր	Մոխրագույն փտում, Սերմերի վրա միմիֆիկացիա, Սպիտակ փտում	600 գր 1.000լ ջրին		10-14 (4)
	Խաղողի վազ	Մոխրագույն փտում	1,0-1,5 կգ/հա		10-14 (4)
	Կորիզավոր մրգեր՝ Ծիրան, Դեղձ, Սալոր, Բալ	Մոնիլիոզ Մոնիլիոզ այրված Մոնիլիոզ փտում Սև բորբոսապատում	1,0-1,5 կգ/հա		10-14 (4)

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)
1	2	3	4	5	6
Սֆինքս Էքստրա Ջ. Ղ. Հ. (Դիմետորոմորֆ 113 գ/կգ+ Ֆուլիետ 600 գ/կգ)	Խաղողի վազ	Միլդիու կամ Կեղծ ալրացող Մոխրագույն փտում Սև փտում	1,3-1,7 կգ/հա	Սրսկում Վեգետացիայի ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում կրկնել 14 օրից	14 (3)
	Կարտոֆիլ	Ֆիտոֆտորոզ կամ Կեղծ ալրացող	1,3-1,7 կգ/հա		14 (3)
	Բանջարեղեն Լոլիկ, Վարունգ, Սեխ, Դդում, Սոխ, Բիբար, Սմբուկ, Հազար, Սպանախ	Ֆիտոֆտորոզ կամ Կեղծ ալրացող, Վարունգի կեղծ ալրացող, Սոխի կեղծ ալրացող, Բիբարի կեղծ ալրացող, Խաչածաղկավորների կեղծ ալրացող, Կեղծ ալրացող /հազարի/	1,3-1,7 կգ/հա		14 (3)
	Ելակ	Ելակի ֆիտոֆտորոզ կամ կեղծ ալրացող	1,3-1,7 կգ/հա		14 (3)
	Ծխախոտ	Ծխախոտի կեղծ ալրացող	1,3-1,7 կգ/հա		14 (3)
	Ծաղիկներ, Անտառային տեսակներ, Դեկորատիվ բույսեր	Կեղծ ալրացող	1,0-1,5 կգ/հա		14 (3)

**ԲՈՒՍԱՍՊԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԿՆԵՐ
/ՀԵՐԲԻՑԻՂՆԵՐ/**

Պատրաստուկի առևտրային անվանումը, պատրաստուկային ձևը, ազդող նյութը, ֆիրման և արտադրող երկիրը	Մշակաբույսը, մշակվող օբյեկտը	Վնասակար օրգանիզմը	Պատրաստուկի ծախսի նորման (լ/հ, կգ/հ, լ/տ, կգ/տ)	Կիրառման ժամկետը, եղանակը, սահմանափակումներ	Վերջին մշակումը բերքահավաքից առաջ՝ օրերով (մշակումների առավելագույն քանակը)
1	2	3	4	5	6
Լեռն 36 Ջ.Լ. Գլիֆոսատ 360 գ/լ	Պտղատու այգի /խնձորենի, Տանձենի, Դեղձենի, Ծիրանենի, Սալորենի, Բալենի/	Միամյա երկշաքիլ մուլախոտեր	1,5-2,0	Սրսկում Մուլախոտերի ակտիվ աճի փուլում	-
		Փիփերթ, Եղինջ, Մատիտեղ, Դանդուռ	4,0-6,0		-
		Արվանտակ /շնատամ/, Մոլասորգո /ղանդուրդան/, Պատատուկ գեղավեր, Կիպեր /դուն/	5,0-10,0		-
	Խաղողի այգի	Միամյա երկշաքիլ մուլախոտեր	1,5-2,0		-
		Փիփերթ, Եղինջ, Մատիտեղ, Դանդուռ	4,0-6,0		-
		Արվանտակ /շնատամ/, Մոլասորգո /ղանդուրդան/, Պատատուկ գեղավեր, Կիպեր /դուն/	5,0-10,0		-
	Բամբակ	Միամյա երկշաքիլ մուլախոտեր	1,5-2,0		-
	Ծխախոտ	Մոլասորգո /ղանդուրդան/	5,0		-
		Ճրագախոտ	4,0-6,0		-
	Բերքահավաքից հետո և ցանքից առաջ	Միամյա երկշաքիլ մուլախոտեր	1,5-2,0		-
Փիփերթ, Եղինջ, Մատիտեղ, Դանդուռ		4,0-6,0	-		
Արվանտակ /շնատամ/, Մոլասորգո /ղանդուրդան/, Պատատուկ գեղավեր, Կիպեր /դուն/		5,0-10,0	-		
Ազրոցիդ 72 Ջ.Լ. Դիմեթիլամինային աղ 720 գ/լ	Ցորեն, Գարի, Վարսակ, Հնդկացորեն	Միամյա երկշաքիլ մուլախոտեր, Դառնափուշ, Մանանեխ, Օշան ռուսական, Հավակատար, Կաթնբեկ, Հովվամաղախ, Թելուկ, Աղբուկ, Արջընկույզ, Գորտնուկ, Բողկուկ, Գեղավեր, Ավելուկ, Պատատուկ	0,85-1,5	Սրսկում Մուլախոտերի ակտիվ աճի փուլում	-
Աֆալոն 45 Խ.Կ. Լիտուրոն 450 գր/լ	Կարտոֆիլ	Ընտրողական հերբիցիդ միամյա և լայնատերև մուլախոտերի դեմ՝ Հավակատար, Ծոտապաշար, Հացազգի մուլախոտեր, Կակաչ, Դաշտավուկ, Մատիտեխ, Դանդուռ, Բոխկուկ, Եղինջ, Մանուշակ	1,5-2,5 լ/հա	Հողի սրսկում մինչև բույսի ծլելը	-
	Եգիպտացորեն		2,0-3,0 լ/հա	Հողի սրսկում անմիջապես ցանքից հետո	-
	Արևածաղիկ		2,0-3,0 լ/հա	Հողի սրսկում անմիջապես ցանքից հետո	-
	Սոխ, սխտոր		1,0-1,5 լ/հա	Հողի սրսկում անմիջապես ցանքից հետո	-
	Գազար, Մաղաղանոս		1,5-2,5 լ/հա	Տերևների սրսկում, երբ բույսը ունի 2-5 տերև	-